

1977, l'any clau de la transició a Manlleu

JUDIT CABALLERIA

L'any 1977 es van celebrar les primeres eleccions democràtiques després del franquisme, i a Manlleu la victòria de les esquerres va possibilitar la dimissió de l'alcalde franquista Josep Arqués.

El 15 de juny de 1977 es varen formar llargues cues per anar a votar. A la foto, gentada davant l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, situat al carrer Rusiñol de Manlleu. Foto: Fons Carles Molist. Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA

The times they are a changin', "els temps estan canviant", cantava Bob Dylan ja des de 1964, però pels manlleuencs i manlleuenques, igual que per la majoria de població de l'estat espanyol, aquestes paraules van començar a tenir sentit especialment a partir de 1977. Amb la mort del dictador Franco el novembre de 1975, els anhels democràtics d'una població que havia patit quaranta anys de franquisme van aflorar a marxes forçades. El 15 de juny de 1977, per primera vegada en més de quaranta anys, es van celebrar unes eleccions generals que, en el conjunt de l'estat, donaren la victòria a la UCD d'Adolfo Suárez.

Un resultat electoral que, d'altra banda, a Manlleu va tenir uns resultats ben diferents: una còmoda victòria del PSC-PSOE (31,9%), seguit de lluny pel Pacte

Democràtic per Catalunya (una coalició encapçalada per Jordi Pujol i formada per Convergència Democràtica de Catalunya, el Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament, Esquerra Democràtica de Catalunya, Front Nacional de Catalunya i independents) amb un 19,6%, la Unió del Centre i la Democràcia Cristiana (composta per Unió Democràtica i el Centre Català) amb un 13,3%, el PSUC amb un 13% i la UCD, candidatura continuista del règim de Franco, amb un 8,9%. No és estrany doncs que, amb aquest predomini dels partits d'esquerres, deu dies més tard, el 25 de juny de 1977, dimitís Josep Arqués com a darrer alcalde franquista –juntament amb el seu primer tinent d'alcalde Rosanas i els regidors Viladecans, Arnaus i Carandell– deixant pas a una alcaldia de transició encapçalada

per Josep Mas, regidor del mateix Arqués i escollit per ser el regidor de més edat dins el gabinet de l'alcalde sortint.

Tenint en compte aquest tarannà continuista dins l'Ajuntament, es va crear una Comissió de Control Municipal formada per un representant de cada partit polític present en les eleccions generals del 15 de juny, tres representants sense vot per a les entitats (un d'entitats esportives, un d'entitats culturals i un per a les juntes de pares dels diferents col·legis), un representant per a cada associació de veïns o junta gestora (cal tenir en compte que encara no estaven aprovades de manera legal) i dos representants del jovent, tots ells amb la funció de supervisar la política municipal fins a les primeres eleccions municipals celebrades el 3 d'abril de 1979. S'intentava garantir

així una alcaldia que avancés cap a la democràcia, que garantís les llibertats col·lectives i individuals i que comencés a trencar amb els eixos principals de les polítiques franquistes. Prova d'això és que l'Ajuntament començarà a participar en els actes de l'11 de setembre i de Sant Jordi, entre d'altres.

Començava una època de canvis, d'obertura, un moment en què moltes de les lluites i organitzacions teixides en la clandestinitat podien començar a reivindicar-se públicament sense por. Una època que es viuria amb esperança i temor a la vegada. Eren temps de confusió per aquelles generacions que havien crescut en un ambient de postguerra i nacionalcatolicisme. Una població de fe molt sòlida a qui es trencaven tots els pilars quan de sobte descobrien que hi havia capellans rojos que condemnaven

el Franquisme i rectories amb ciclostils que es convertien en impremtes clandestines de les organitzacions sindicals i polítiques més d'esquerreres. Una església que, a Manlleu, tindria un paper destacat especialment amb l'arribada dels vicaris Ramon Bufi i Miquel Tresserras i la rectoria de mossèn Bardolet, responsables de la impressió de diverses octavetes reivindicatives, fins i tot per a la CNT, i que van fer d'aixopluc de diversos col·lectius.

Començava però també un temps d'oportunitats per a una població més jove amb ànsies de llibertat que no tenia por a criticar un règim que sentien que els oprimia. Estudiants que encara de manera clandestina vertebren una Assemblea de Catalunya i reclamaven la legalització de les associacions de veïns com a important teixit social

municipal. Un jovent que, amb un alcalde franquista, s'atreveria a recuperar el nom de plaça Fra Bernadí per a l'aleshores Plaza de España o d'escola Puig-Agut per al Colegio Nacional Francisco Franco. Joves autors com Jaume Collell, Carles Molist o Joaquim Albareda que firmaven articles en diverses publicacions d'arreu de Catalunya i, en el cas de Collell

El moviment obrer local va convocar la primera vaga legalitzada d'Espanya el juliol de 1975

i Molist, heretaven l'edició del *Manlleu Publicació* per trencar els motlles de la censura en l'àmbit local. Masses de joves valentes que el 1976 ja participaven en una Marxa per la Llibertat, reivindicaven la llengua catalana i no tenien por a reclamar un nou model sanitari i d'ensenyament més laic i més públic.

Unes lluites que es vinculaven entre elles per esdevenir una única lluita i que portarien a una directa vinculació entre l'Assemblea de Catalunya i la Coordinadora de Treballadors de Manlleu, formada per les diferents organitzacions sindicals del moviment obrer manlleuenc, fins aleshores relegat a la clandestinitat. Un moviment obrer que convocaria la primera vaga legalitzada d'Espanya el juliol de 1975 a l'empresa d'instal·lacions elèctriques Guissan S.A. i que va comptar amb el suport actiu de l'Assemblea de Catalunya, encarregada de la recol·lecta de diners per a les caixes de resistència davant de les parròquies. Comprendre tot allò que va succeir en tan pocs anys, doncs, no és fàcil. Entendre i estudiar a fons la Transició Democràtica resta encara pendent i és imprescindible i necessari per conèixer com es va teixir el model polític, social i cultural en el que vivim però, sobretot, és necessari per mantenir viva la memòria de la nostra història més propera.

Enganxada de cartells. En motiu de les eleccions, Manlleu es va "empaperar" de propaganda electoral. Foto: Fons Carles Molist. Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA